

# የሠላማችን ነፀብራቆች

ዮናስ 05-09-18

አለም አቀፍ የገንዘብ አበዳሪዎች የኢትዮጵያ ኢኮኖሚ ዕድገት በአፍሪካ የመሪነቱን ቦታ እንደሚይዝ መተንበያቸው የአገራችን ሰላም እና ልማት ባስተማማኝ መሠረት ላይ ስለመገንባቱ የተሰጠ ምስክርነት ነው። አይ ኤም ኤፍ ባሳለፍነው ሳምንት ኢትዮጵያ ከሰሃራ በታች ካሉ ሀገራት መካከል በተያዘው አመት ፈጣን የኢኮኖሚ ዕድገት እንደምታስመዘግብ ያመለክተበትን ሪፖርት ማውጣቱን ሲ ኤን ኤንን ጨምሮ በርካታ መገናኛ ብዙሃን ዘግበዋል።

እርግጥ የገንዘብ አበዳሪዎቹ የአገራችንን የኢኮኖሚ ዕድገት አስመልክተው በየጊዜው የሚያወጡት አሃዝ የኢትዮጵያ መንግስት ከሚያወጣው አሃዝ ያነሰ መሆኑ የተለመደ ይሁን እንጂ እድገት መኖሩን እና እድገቱም ከፍተኛ መሆኑን ያልመሰከሩበት ጊዜ የለም። Thenerveafrica.com የተባለ ድረገጽ በበኩሉ ዓለም ባንክ፣ ኢትዮጵያ በመሰረተ ልማት ግንባታ ዘርፍ በምስራቅ አፍሪካ እየመራች እንደምትገኝ በሪፖርቱ ማስታወቁን ዘግቧል። ሪፖርቱ፣ ሀገሪቱ ለዘርፉ ከፍተኛ የሆነ ኢንቨስትመንት መድባ እየሰራች እንደምትገኝ ጠቅሶ፣ በቀጣይም እድገቱ ከፍተኛ እንደሚሆን መተንተኑን ድረገጹ አስታውቋል። ኢትዮጵያ የመሰረተ ልማትን በማስፋፋት እና የውጭ ኢንቨስተሮችን ወደ ሀገር በመሳብ ከፍተኛ የሆነ የስራ እድል በመፍጠር ላይ እንደምትገኝ ሪፖርቱ ማመለከቱንም ድረገጹ አስነብቧል። ሀገሪቱ፣ ከምስራቅ አፍሪካ ሀገራት ጋር የትራንስፖርት ዘርፉን በማሳለጥ የተለያዩ የሚመረቱ ምርቶችን በአካባቢው ለማጓጓዝ እንዳስቻላትም ተጠቅሷል። ኢትዮጵያ፣ ከሌሎች የምስራቅ አፍሪካ ሀገራት ጋር ስትነጻጸር ኢንቨስተሮችን በመሳብ የተሻለ ደረጃ ላይ እንደምትገኝ በሪፖርቱ መገለጹን ዘገባው አስታውቋል።

እነዚህና መሰል ዘገባዎች የሚያጠይቁት አገራችን በዓለም አቀፉ ማህበረሰብ ዘንድ በሰላም፣ በዲፕሎማሲ፣ በኢንቨስትመንት፣ በንግድና በሌሎችም ዘርፎች ተፈላጊነቷ እየጨመረ በመሄድ ላይ መሆኑን ነው። ፣ ለተፈላጊነታችን መጨመርም ዋነኛው ምክንያት በውስጣችን የፈጠርነው ጠንካራ አቅም ነው። እንዲሁም ውስጣዊ ችግሮቻችንን በመደማመጥ እየፈታን እስከሄድን ድረስ በመላው ዓለም የሚኖረን ተሰሚነትና ተቀባይነት እየጨመረ መሄዱን ይቀጥላል ። ከሰሞኑ ክቡር ጠቅላይ ሚኒስትሩ በየሄዱባቸው ሃገራት የተገኙት ውጤቶችም የዚሁና የሰላማችን ነጸብራቆች ናቸው።

የጠቅላይ ሚኒስትሩ የመጀመርያው የውጭ አገር መዳረሻ የነበረችው የኢትዮጵያ የወጪ ንግድን 90 በመቶ የምታስተናግደው ጂቡቲ ስትሆን፣ ጠቅላይ ሚኒስትሩ በጂቡቲ በነበራቸው ቆይታ ከፕሬዚዳንት እስማኤል አማር ጊሌ ጋር የተወያዩ ሲሆን፣ በተለይ ኢትዮጵያ በጂቡቲ ወደብ ልማት ላይ ድርሻ እንዲኖራት መጠየቃቸው ተሰምቷል። የጂቡቲን ወደብ በጋራ ለማልማት ወደፊት የሚደረገው ስምምነት ኢትዮጵያ ካሏት ትልልቅ የመንግሥት ድርጅቶች ውስጥ ጂቡቲ ድርሻ እንዲኖራት በማድረግ፣ የድርሻ ልውውጥ እንደሚሆንም ይጠበቃል።

ከ90 በመቶ በላይ የወጪ ንግድን በጂቡቲ ወደቦች በኩል የምታስተናግደው ኢትዮጵያ፣ እ.ኤ.አ. በ2013 ለጂቡቲ መንግሥት በቀን እስከ ሁለት ሺሕ ዶላር ትከፍል እንደነበረ መረጃዎች ያመለክታሉ። ጠቅላይ ሚኒስትሩ የመጀመርያው የውጭ ጉዟቸው መዳረሻ ያደረጓት ጂቡቲ ከኢትዮጵያ ጋር በኢኮኖሚ እንድትተሳሰር፣ በሁለቱም መንግሥታት ጥረቶች ሲደረጉ ነበር።

ጂቡቲ ኢትዮጵያን ትኩረት በማድረግ በዋናነት ለገቢና ለወጪ ንግዶቿ አገልግሎት ለመስጠት ያለመውን የዶራሌህ ወደብን በ660 ሚሊዮን ዶላር ገንብታ ለአገልግሎት አብቅታለች። በዚህ

ወደብ በሚሰጠው አገልግሎት ላይ የ45 በመቶ የዋጋ ቅናሽ እንደሚደረግም ተገልጿል። በሌላ በኩል ኢትዮጵያን ከጂቡቲ የሚያገናኘው በኤሌክትሪክ ኃይል ብቻ የሚሠራው የሰውና የዕቃ ማጓጓዣ ባቡር ለሁለቱ ጎረቤት አገሮች ግንኙነትና የኢኮኖሚ ትስስር ትልቅ ሚና እንደሚጫወት፣ የባቡር መስመሩ በተመረቀበት ወቅት በስፋት ተገልጿል። አሁን በኢትዮጵያና በጂቡቲ መንግሥት መካከል ይሁንታ የተሰጠው፣ የሁለቱን አገሮች ኢኮኖሚያዊ ውህደት ለማምጣት የሚደረገው ጥረት ነው።

ጠቅላይ ሚኒስትር ዓብይ በጂቡቲ በነበራቸው ጉብኝት ለጂቡቲ ፓርላማ አባላት ንግግር ያደረጉ ሲሆን፣ የሁለቱን አገሮች የሕዝብ ተወካዮች አቅም መጠናከር ያለውን ጥቅም አጉልተው ተናግረዋል። ጠቅላይ ሚኒስትሩ ከዚህ ባለፈም የሁለቱ አገሮች ግንኙነት ምን ያክል ጠንካራና ለሌሎች የአፍሪካ አገሮች ምሳሌ ለመሆን እንደሚችል አስረድተዋል።

«ሁላችሁም እንደምታውቁት ታሪካዊ ግንኙነታችን ተምሳሌትነቱ ለኢጋድ አባል አገሮች ብቻ ሳይሆን ለአፍሪካ አገሮችም ጭምር ነው። ግንኙነታችን የተለየ ነው። አንድ ዓይነት ሕዝብ ግን በሁለት ሉዓላዊ አገርነት የምንኖር ነን። የኢኮኖሚ ውህደቱን ይበልጥ ለማሳደግና ለማጠናከር እንሠራለን።» ሲሉ ጠቅላይ ሚኒስትሩ ለጂቡቲ ፓርላማ አባላት ተናግረዋል።

ጠቅላይ ሚኒስትሩ የጂቡቲ ጉብኝታቸውን አጠናቀው በሁለተኛው የውጭ አገር ጉዟቸው ያመሩት ወደ ሱዳን ሲሆን፣ የሱዳን ዋና ከተማ ካርቱም ሲደርሱ በአገሪቱ ፕሬዚዳንት ኦማር ሐሰን አል በሽር አቀባበል ተደርጎላቸዋል። ኢትዮጵያ ከሱዳን ጋር ያደረገችውና በሱዳን ወደብ ድርሻ እንዲኖራት የሚያስችላት ፍላጎት፣ በወደብ አገልግሎቶች ላይ የሚከፈለው ዋጋ ተመን ላይ የውሳኔ ድምፅ እንዲኖራት ያስችላልም ተብሏል።

ይህ ኢትዮጵያ ከሱዳን ጋር ያደረገችው ስምምነት ቱርክና ኳታር በሱዳን ወደቦችን ለማልማት ከሱዳን መንግሥት ጋር ስምምነት በፈጸሙ በአጭር ጊዜ ውስጥ ነው። ቱርክ የፈራረሰችውን

ሱዳን የምትገኘውን የአቶማን ቱርክ ወደብ ሱዋኪንን ለመገንባት የተስማማች ሲሆን፤ ኳታር ደግሞ የሱዳንን ወደብ በአራት ቢሊዮን ዶላር ለማልማት ስምምነት ላይ የደረሰች መሆኑን መረጃዎቹ አያይዘው ገልጸዋል፡፡

ጠቅላይ ሚኒስትር ዓብይ በሱዳን በነበራቸው ቆይታ በአራት ዋና ዋና ጉዳዮች ላይ ተወያይተዋል፡፡ ውይይቶቹ የታላቁ የህዳሴ ግድብ፣ በሱዳን የሚገኙ ኢትዮጵያውያን ጉዳይ፣ በሁለቱ አገሮች ድንበር አካባቢ ስለሚካሄዱ የንግድ እንቅስቃሴዎችና በጋራ የወደብ ልማት ላይ ያተኮሩ ናቸው፡፡

ኢትዮጵያ ከግብፅና ከሱዳን ጋር በምታደርገው የሁለትዮሽ ውይይት ማንም ሳይጎዳ የጋራ የዓባይ ወንዝ ተጠቃሚነት ላይ እንደምታተኩር ያስታወቁት ጠቅላይ ሚኒስትሩ፤ «በእርግጥም ዕጣ ፈንታችን በዓባይ ወንዝ ለዘለዓለሙ የተገመደ ነው፤» በማለት፣ ከሱዳን ጋር ያለው ግንኙነት ምን ያክል ጠንካራ እንደሆነ አስታውቀዋል፡፡

ኢትዮጵያና ሱዳን የቆየ ግንኙነት ያላቸው አገሮች ሲሆኑ፣ በሁለቱ አገሮች መካከል ያለውን ቀጣናዊ የኢኮኖሚ ዕድገት ሊያፋጥኑ የሚችሉ መሠረተ ልማቶች መዘርጋታቸው ይታወቃል፡፡ ለአብነትም ሱዳን ከኢትዮጵያ የምትገዛው 100 ሜጋ ዋት የኤሌክትሪክ ኃይልና ሁለቱን አገሮች የሚያገናኘው የአውቶቡስ ትራንስፖርት ከዓመት በፊት መጀመሩ ማሳያዎች ናቸው፡፡ ጠቅላይ ሚኒስትሩ በሱዳን በነበራቸው ቆይታ በሱዳን በእስር ላይ የሚገኙ ኢትዮጵያውያን እንዲፈቱ ባቀረቡት ጥያቄ መሠረት፣ የሱዳን ፕሬዚዳንት አል በሽር እስረኞቹ የሚፈቱበትን ትዕዛዝ ማስተላለፋቸው ታውቋል፡፡

እኒህና መሰል ዲፕሎማሲያዊ ስኬቶች የሚያጠይቁት በጊዜያዊ ቀውስ የማይበገር የተረጋጋ ሥርዓት መገንባታችንን ነው። በቀውስ ውስጥ ባለንበት ሁኔታ አገራችን በበጎ ገጽታዋ መታወቁን

መቀጠሏ፤ አገራችን የሰላምና የኢንቨስትመንት ማዕከል መሆኗ መቀጠሉ የሚያሳየውም ይህንኑ ነው። የበርካታ አገራት እና የዓለም አቀፍ ተቋማት ወደ አገራችን እየመጡ ያሉት አገራችን በተስተካከል ቁመና ላይ ሆና በመገኘቷና ተሰሚነቷ በመጨመሩ ነው።

የውጭ ቀጥታ ኢንቨስትመንት ፍላጎት በቀውሱ ምክንያት ሳይገደብ እየጨመረ መጥቷል። ከአሜሪካ፣ ከአውሮፓና እስያ በተጨማሪ የአልጀሪያና የሞሮኮ ግዙፍ ኩባንያዎች ወደ ስራ እየገቡ ነው። በዱከም ኢስተርን ዞን የቻይናውያን ኢንዱስትሪ ማዕከል ውስጥ ሰሞኑን የተቀላቀለው ግዙፍ አምራች ድርጅት ለዚህ ማሳያ ነው።

የውጭ ባለሀብት ለቢዝነስ ወደ አንድ አገር ሲሄድ በቅድሚያ የሚያጠናው በዚያ ሀገር ሰላምና መረጋጋት አለ ወይስ የለም የሚለውን መሆኑ ይታወቃል። ጊዜያዊ ቀውስ ባለበት ሁኔታ እንኳ መሰረታዊውን ነገር ሳይገመግም መዋዕለ ንዋዩን እንደማያፈስም ይታወቃል። ከዚህ አንጻር እየገቡ ያሉት የውጭ ኢንቨስትመንቶች ዘለቄታዊ ጥቅማቸውን አይተው መሆኑ አያከራክርም ። የውጭ ኢንቨስተሮች አሁንም አገራችንን ተመራጭ ያደረጉበት ምክንያት ዘለቄታዊ ጥቅማቸውን አይተው እንጂ እኛን ለመርዳት አንዳልሆነም ይታወቃል። ይህም በአገራችን አስተማማኝ ስርዓት ለመኖሩ በተዘዋዋሪ መንገድ እውቅና መስጠት ነው።